

Budapest, 1882. Augustus 13.

30. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETISZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐ:

ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL:

váci-utca 3. szám, a „HARMONIA“ tarsulat
zeneműkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre	6 frt
Félévre	3 frt
Negyedévre	1 frt 50 kr

T. olvasóinkhoz!

Aggházy Károly szerkesztőtársunk. a nemz. zenede legfelső zongora-kiművelési osztályába tanáruul választatván meg, e megsokasodott teendői miatt a szakszerkesztéstől megválni kénytelen. Birjuk azonban szives ígérését, hogy a „Harmonia“-t ezentúl is támogatni fogja dolgozataival, s már legközelebb egy hosszabb zenei tanulmányt közlendünk tőle.

A „Harmonia“ szerkesztősége.

A magyar dal ünnepe.

Nyelvében él, dalában érez a nemzet.

A dal hatalma előtt meghódol a nyers erő és vezetteti magát általa. Orfeusz a vadállatokat szelidíté, Amphion a köveket indítá meg énekével. De nagyobb győzelem ennél az, melyet a dal az indulatos, az érzéketlen szivek felett arat. Dal nélkül nincs egyházi kultusz, családi élet, társasléte. — dalban ringatja el bölcsönket az édes anya s bocsátja koporsónkat örök nyugalomra a sírásó, — a gyermeköröm, szerelem, lelkesedés, az érzelmek egész sora, amint az élet küzdelmei sikerei és csalódásai közt támadnak, dalban száll el lelkünkben a mindenségbe s ez egyesíti a lelkeket.

Dalok az élő emlékei elmúlt idők szellemének s képviselői a kortársaknak, akiktől származtak. S a dal hatalma beleszól a politikai eseményekbe, — a hangok ereje mozgatja a tömeget, viszi hareba ellenség elé. — a szabadságcsatákban nagy része volt mindig a dalnoknak is.

Ezért nagy nemzetek műveltségében a zene mindig jelentékeny tényező volt. Minden nemzeti kulturának saját szelleme és saját hangja van. A magyar zene létezése bizonyítja, hogy önálló szellemmel bíró magyar nemzeti kultúra is létezik.

Üdv a lelkes honfiaknak, kik a magyar szellem e tényezőjét művelik, ez erkölcsi fegyverét tökéletesítik. Üdvözljük a magyar dalnokokat, kik az ország minden részéből találkoznak e héten a vendégszerető Debrecenben, hogy megüljék versenynyel, nemes vetélylyel hazafias lelkesedéssel a magyar dal ünnepét.

Kulturéletünkben rájuk még nagy és szép feladatok várnak. A magyar műzene megteremtése, udvar- és szalonképessé tétele csak az ő közreműködésükkel érhető el. Ők terjesztik a dalban az izlést, a zenei érzéket, s ők, mint szervezett testület, legtöbbet tehetnek, hogy az új nemzedék esztétikai nevelése az ének és zene dolgában minél célszerűbb és tökéleteseb legyen.

Szakszerű kérdésekben ragadják meg a kezdeményezést: az országos dalár-egyesület közgyűlése illetékes helyre.

Oly ügyeket pedig, melyek hatáskörüket érintik, karoljanak fel és támogassanak egész elélyükkel. Ilyen a király-hymnus ügye, melyben az írók és művészek társasága az első lépést megtette és jövő ősszel országos mozgalmat indit. — igen kívánatos volna, ha a közgyűlés már most kifejezné e mozgalom iránti rokonszenvét és határozatilag odaigérné támogatását.

Meg vagyunk győződve, hogy az idei dalár-ünnep fényesen fog sikerülni a vendégszerető Debrecenben. S kívánjuk, hogy e siker a magyar dal történetében kedves emlékü esemény legyen.

A dalárdák előkészületei.

Az országnak Debrecenről kissé távolabb eső pontjain egyszerre indult meg mindenütt a mozgalom, hogy a Debreczenbe készülő dalárdák utiköltségei fedezve legyenek és e célból azon igen gyakorlati eszközt választották, hogy a versenydarabokból egy-egy kis hangversenyt állítottak össze és adták elő a közönségnek belépti díj mellett. Ily hangversenyekről nyertünk tudósítást a rimaszombati, tordai, két kolozsvári és a zombori kaszinói dalárda részéről, míg a nagykőrösi dalárda és a pesti nemzeti dalkör e hó 12-ére tűzte ki hasonló célú hangversenyét.

A rimaszombati dalárda a »három rózsza« c. vendéglőben nagy közönség részvétele mellett e hó 6-án tartá meg hangversenyét a következő műsorral:

I-ső szakasz: 1. »Ébresztő«, (versenydarab) Eikel Gyulától. Előadja a dalárda. 2. »Dalok« hegedű kísérettel tilinkón előadja: Kozmay Dezső. 3. A »Mohácsi koldus«, férfi négyes Nyizsnyay Gusztávtól, előadja

a dalárda négy tagja. 4. Felolvasás. Bodor Istvántól. 5. »Ébresztő«, versenydarab) Mosonyi Mihálytól. Előadja a dalárda.

II-i k s z a k a s z : 1. »Takarodó«, a »Névtelen hősök« eredeti dalműből (versenydarab) Erkel Ferencről. Előadja a dalárda. 2. »Magándal« hegedű kísérettel. Előadja Percz Sámuel. 3. A »Viharban« (versenydarab) Dürnertől. Előadja a dalárda. 4. »Humoros költemény« Hubay Miklóstól. 5. »Magyar dalár-induló« (versenydarab) Huber Károlytól. Előadja a dalárda.

*

A kolozsvári dalárdák közül kettő készül a debreceni dalárünnepélyre. A »k o l o z s v á r i d a l k ö r« tartott összpróbát a debreceni dalárünnepélyen előadandó két verseny-darabból. Mindkettőt kifogástalan összhanggal adták elő, kellő színezéssel s teljes szabadsággal győzték le a közös versenydarab nehézségeit. Továbbá a »P o l g á r i D a l e g y l e t« is megtartotta első nagyobb próbáját a téli színházban, mely alkalommal előadta a debreceni dalárünnepélyre előkészített versenydarabokat: Erkel Gyulának »Ébredés« c. darabját, melylyel az összes dalegyletek pályáznak; és Huber Károlynak külön az egylet számára írt darabjait Petőfi »Nem nézek én« ... és »Esik eső, esik« kezdetű dalaira. Ez egyesület szép felfogással és szabatosan adta elő darabjait s különösen Huber üde és nemes stílű új szerzeményével aratott tetszést a jelenvolt hallgatóság előtt.

*

A z o m b o r i k a s z i n ó egyleti dalárda, mint levelezőnk írja. f. hó 6-án a »Dévay« kertben szépen sikerült hangversenyt rendezett. Hangverseny után Hercenberger Károly zenekara mellett táncot rögtönöztek, melynek a késő hajnali órák vetettek véget. A jelen volt hölgyek közül levelezőnk a következők neveit jegyezte föl: Veszelinovics Arunica, Lóvich Aranka, Mihajlovics Melanie, Lescinszky Mariska, Csanak Nina, Vundszám nővérek, Berényi Vilma, Rezsnyi Ilon, Lovászi Aranka, Fülöp Gizella, Kukulla nővérek, Tubácsy Karolin, Heincz Kálmánné, Karvázy Domonkosné, Br. Bib a Frigyesné, Zákó Bitvalszky Maja, Vukicsevics Katinka, Dobák Béláné, Jakobesits Karolin k. a., Molnár J. Lajosné, Margalits Edéné, Baimann Nándorné stb stb. A rendezésért Reitter Oszkár és Trischler Ferenc urakat illeti az elismerés.

*

A készülődők közül a nagykörösi dalárda műsora a következő: (szombat, aug. 12-én.) 1. »Dalünnepen«. Thern. 2. »Lehullott a rezgő nyárfá...« Huber. 3. »Zászló-dal« A ceglédi zászlószentelésen közösen énekelt műdal. 4. »Csata-dal«. Büttinger. 5. »Égszínű kék a nefelejts...« 6. Kossuth-induló.« Mérthy.

Hanslick a „Parsifal“ zenéjéről.

I.

Ösmertettük Hanslick Ede első tárcáit, melyekben Wagner legújabb nagy művének »Parsifal«-nak szövegekönyvét tárgyalja, s most ígérjük szerint, dióhéjba szorítva adjuk a zene kritikáját, mely 16 nagy tárcahasábra terjed.

A zenei kompozíció módszere — írja Hanslick — ugyanaz a »Parsifal« ban, ami a »Niebelungok«-nál volt. Ugyanaz a »végtelen zenekar« dallam« által meghatározott zenei stíl, melyet Wagner először »Tristan«-ban vitt következetesen keresztül, majd a »Mesterdalnokok«-ban többszólamú és dallamos ének viruló oázaival tarkázott, hogy aztán a »Niebelungok«-ban oly meglepően merev szabályszerűségig fokozza. E módszerből folyólag az ária, duett, tercett, kar eddigi alakja, s általában a zenei gondolatok szerves alakja s ezzel önállósága is elmellőztetik s a szakadatlanul dolgozó zenekarnak jut a főszerep az inkább szavalló mint énekelő hangok mellett.

Az anyag, melyből a zenekar az ő örökké változó, végtelen szövődékét fonja, az u. n. »vezérdallamok«. Parsifalban minden cselekvő személynek meg van a maga vezérdallama sőt a helyzetekhez képest egyik-egyiknek több is; (így pl: »Kundry vadul lovagló vezérdallama«, »Kundry szerelmi vezérdallama«, »Kundry kacaj-vezérdallama« stb), melyeket Wollzogen hűségesen felszámítván, 26 ilyen különböztet meg, míg Heintz már 66-ot, Eichberg pedig 23-at. E 23 azonban, a legutóbb említett szerző szerint »épen betanulásra van szánva« s ha »Parsifal«-t élvezni akarjuk, előzetesen kénytelenek vagyunk e 23 vezérdallamot betanulni, s csak úgy mehetünk a zenedrámát élvezni.

A Wagner komponálásának jellemző sajátága az, hogy ő először a zenekar kíséretet írja meg s csak azután az énekrészt, mely töredékekből áll s lényeges bennük nem az ének, hanem a szavak értelme. A másik jellemző vonás a modulációk határtalan szabadsága. Már »Parsifal«-ban nincsenek is modulációk hanem csak egy végtelen modulálás«, melyben a hallgató számára többé nem létezik a meghatározott hangnem bármilyen jelölésére. Ugy érezzük magunkat, mint a zajgó tengeren lábunk alatt nincs szilárd talaj.

A vezérdallamok e zsarnoki uralma a zenekarban s a korlátlan hangnemi átmenetek erős hátrányai a darabnak, dacára annak, hogy Wagner imádói ép ezeket találják rendkívül szépnek.

Egyszerűen tartott, hosszú előjáték, mely ünnepélyes unalmasságával valószínűleg »hangulatot« akar költeni, vezet be az első felvonást, s egyuttal a három legfontosabb »Grál-motivumot« is megismerteti velünk. A különböző ily vezérmotivumokban azonban sem valami kiváló szépséget, sem még különösebb jellemző erőt és kifejezést nem találtam. A vezérdallam mintáját és alkalmazását »Lohengrin«-ben adta Wagner a legkitünőbbben, a »Nie sollst du mich befragen« daltammal, melyet Lohengrin maga dogmaként proklamál, s hatalmas élével mindegyre mint súlyos pallos jelenik meg, ahol szükséges. »Parsifal«-ban s a »Niebelungok«-ban távolról sincs e határozottan kifejezett formája a vezérdallamoknak, ép a miatt, mert nagyon sok ilyen van. Ahol minden apró hangsorozat vezetni akar, ott egyik se vezet végre.

Parsifal föllépte előtt alig van figyelemreméltó zenei motivum, ha csak a zenekar kíséret néhány szellemes hanghatását nem vesszük annak. E kissé egyhangú jelenetek után jön végre a sebesült hattyú (bámulatos gépezettel) átrepül a színpadon; s a bűnös Parsifallal berohanó lovagok és apródok elevevéget hoznak a színpadra. Ez mesterileg rendezett drámai jelenet, melyben a »Lohengrin« hattyumotivumát jó ismerősként üd-

vözöljük. Parsifal föllépte rokonszenvesen hat, a tapasztalatlan ifju »bá-nata« álpáthosz nélküli egyszerűségében nyilvánul.

Kundry ép ellenkezőleg a legtermészetellenesebb minden tekintetben, zenében, pszichológiai és physiologiai tekintetben is torzszülött. A leghajmeresztőbb intonációk, melyekhez az arcjáték művészetében örökké a leghallatlanabb kivánalmaknak kell megfelelnie. A vándordíszletek nehézkes, kifárasztó, egyhangú zenéje után az imaterem dallamai, különösen a kupolából aláhangozó »igéret-dallam« a szándékolt hatást gyakorolja; magában a kissé üres, quintekben fölfelé szálló témát nem lehetne kiválszóan érdekesnek mondani. A szent vacsora ünnepe általában az éneklo-vagok hármass csoportozatával, a gyermekkar fönn a kupolában, a nehéz harangjáték-kiséret, mindez az idegenszerű pompás ruházatokban, óriási teremben s végül a Grál leleplezése — bámulatos képpé alakulnak szemünkben és lelkünkben. A finále azon eltagadhatlanul ragyogó zenei- és drámai mesterművek közé tartozik, melyeket Wagneren kívül más ma meg nem alkot.

Az első felvonás rendkívüli hosszadalmasságai után jól eső változatoságot gyakorol a második, melyben végre a démoni elem gyors ütemei lépnek föl, heves, töredék s recitáció, mely alatt az orchesterben csakugy habzanak a bugyborékoló vezérdallamok, mint egy boszorkány-üstben. Kundry egy »drámai zenegörcs«. Tán szándékosan használta itt Wagner a kénköszagot oly erősen, hogy a rákövetkező virágillat annál kellemesebb legyen. A Klingsor varázsló és Kundry sötét boszorkányos jelenete után jönnek a kecses viráglánykák, pikáns, kecses As-dur dalukkal, mely valóban rendkívül dallamos s egyszerű kíséretével Wagner legszerencsésebb gondolatai közé tartozik. Berajzásuk is finom, a hegedűk triola-figuráinak zsongása közt veszik birtokukba a színpadot. Az ének is gyönyörűen van a harminc hangból alkotott csoportokra szétesztve, melyek majd együtt, majd fölváltva énekelnek, koronként magánrészeknek is helyet engedve. Ezt hallani kell, erről a partitúra átolvasása nem ad fogalmat. »Parsifal« valamennyi jelenete közül ez áll zeneileg a legmagasabb ponton, s a legbiztosabb hatást e legegyszerűbb eszköz: egy dal útján éri el. Wagner összes munkái között e női kar egész egyedül áll, egyúttal a derült kecses genreban egyetlen is, s ebben valódi mestermű.

(Befejező közlemény következik.)

T Á R C A.

Mutatvány,

„Gringoire“ c. eredeti dalműből.

Gringoire.

(I. felv. 3. sz.)

Mi készit megint e helyre jönnöm,
E gazdag paloták közé,
Ah, ujra érzem a nyomort,

Mi lelkem átkul üldözé, —
 Ah szegény, éhező Gringoire
 Otthonod nincs neked,
 Rád senki se vár!
 A lángész mit használ neked,
 Osztályrészed nyomor,
 E roppant földön nincs egy zug,
 Ahol számodra üdv honol! . . .

Nem vágytam én a gazdagságra.
 A fény nem kell nekem,
 Csak a mindennapi kenyér,
 És — édes szerelem!
 De haj, az éhség volt előttem
 A legszokottabb érzelem,
 S vigaszt mi adna, nem tudom,
 Nem ösmerem még, mi a szerelem.

A szívem telve esordulásig,
 Lángolni érzem benn a vért,
 S hiába bolygom össze Párist,
 Meg nem találtam, a kiért!
 Oh istenem, te szánj meg engem,
 Küldd vigaszul le angyalod,
 Mutasd nekem meg azt a hű lényt,
 Kegyed kit nékem szánuhatott . . .
 A féregnek van kit megértsen
 És a madár is párra lel,
 E szép, esodás nagy mindenségben
 Rólam feledkezel csak el!

Luiza ezalatt megjelent a ház erkélyén, s az oszlophoz támaszkodva, a lealkonyodó napot nézi, mely piros fényével elönté az erkélyt.)

Gringoire (megállantja.)

Ah nem . . .
 Hova emelkedem . . .
 Tündér igézet vett szárnyára
 Megnyilt az ég, leszállt élém,
 Büvdalt zendít egy égi hárfá,
 S az éden, illatát küldi felém;
 Aranyhajú szép angyal szállt le,
 Biborköpeny fehér ruháján,
 Fején sugárból korona,
 S mig halk fohásza égbe szárnyal,
 Fénylő mosoly ragyog szemén,
 Arcán a diesnek glóriája
 Mind rám sugárzik im alá . . .
 Ah, ő az, kit kerestem,
 Im ez eszményi, tiszta lény,

(*L. ujjához, letérdelve előtte*)

Oh haldd meg égnek angyala :
A sírig hűn imádlak én !

L u i z a (*földrezenve, gyorsan alápillant*)

Oh ég ! valaki meglesett. (*Gyorsan bevonul.*)

G r i n g o i r e (*leverten*)

Eltűnt !

A mennyország bezárult, alázuhantam im,
Miként szegény Ikarus megolvadt szárnyain.

A földön vagyok újra

És az — (*roskadozva*) éhség kínoz,

A mennyország oly szép volt,

S ez undok föld gonosz.

(*Leroskad Simon mester kapuja elé.*)

Kacziány Géza.

II. József császár mint műkedvelő.

A bécsi császári várak ma-holnap új alakot nyer. Hódolva az idők igényeinek, átalakítják azt, sőt meglehet, lerombolják, amikor aztán a régi Bécs egyik legnevezetesebb emléke is megsemmisül. S letűnik vele a mindenhatóság és a megcsökönösödött, mondhatnók megcsontosodott egyeduralom ama páratlan maradványa is, mely oly sok ideig állta útját a haladásnak, mely azonban végre is kénytelen volt meghódolni az idők szellemének.

Egyik régi nevezetessége a bécsi Burgnak az ugynevezett *Kontrolleur-Gang*, mely a nagyheti ájtatosságok alkalmával ma is nyilvános látogatások és ünnepélyességek színhelye, ama kapura szolgálván, mely a vár belső terét a külső térrel összeköti.

Ez a *Kontrolleur-Gang* Bécs történetének egyik nevezetes kiegészítője. Különösen a II. József császár uralkodása alatt lőn nevezetessé, mivel nevezett fejedelem itt szerette elintézni a kisebb ügyeket ; itt fogadta híveit s általán mindazokat, akik vitás kérdéseik elintézése végett hozzá folyamodtak. Boldog, boldogtalan kapott is az alkalmon, s akik a bölcs fejedelemhez folyamodtak, bizonyosak lehettek benne, hogy igazságot nyernek.

Igy lőn, hogy többek között egy hírneves művész is, különös kegyeltje a sorsnak, aki fiatal korában Nagyvárad egyik nagy püspökének, b. Patachich Ádámnak volt karmestere, jónak látta személyesen fordulni a nagy fejedelemhez. E művész nem volt más, mint az akkoriban annyira ünnepelt *Dittersdorf Károly*, aki mint a német víg dalműs a program-zene egyik megteremtője, a múlt század második felében élt nagy művészek mellett is jelentékeny szerepet tudott játszani ; de ma már a dolgok természetes rende és folyása szerint egy-két kegyeletes német színpad kivételével, inkább csak a műtörténetben él. Az itt következő párbeszéd, melyet a művész emlékirataiból szakítottunk ki, teljes felvilágosi-

tást nyújt tárgyunkról; de egyszersmind élénk pillantást enged vetnünk a társadalmi viszonyok mivoltába is, míg másrészt II. Józsefet oly uralkodó gyanánt tünteti fel, aki szerette az emberiséget, szívéen hordta alattvalói sorsát, s a ki a szép és jó iránt meleg kebellet tudott érdeklődni.

* * *

Cs. Ah! Ön itt! Mit kíván tőlem?

Ditt. Felsőgedtől semmit.

Cs. Hogyan?

Ditt. Mivel a dolog sokkal jelentéktelenebb mintsem Felsőgedet terhelni akarnám vele. Mindössze Bourguignon úrral volna egy kis sorom.

Cs. Nos, ha nem titok, úgy majd megjelentem én Bourguignonnak.

Ditt. Ó, nem szükség. Felsőged maga határozhat. S ezt még jobban szeretném.

Cs. Forduljon be. (A császár egy kis szobába, közvetlenül a titkos iroda szomszédságába vezette a művészt. Nos, mi baj?)

Ditt. A rendőrfőnök küld ide.

Cs. (Meglepetve.) Ohó! A rendőrfőnök! Valamit tett talán? Belebotlott a szemérmességi bizottságba?

Ditt. Ez esetben már adtak volna egy kis szállást a rendőrségnél s most nem részesülnék azon kegyben, hogy . . .

Cs. Nos, ki vele!

Ditt. Pártfogóim azt akarják, hogy az augarteni teremben tartandó hangversenyemet a rossz időjárás miatt későbbre halaszszam. A rendőrfőnök tudtomra adá, hogy erre udvari engedély kívántatik, s épen azért jöttem ide.

Cs. (A titkos iroda ajtajába lépve.) Hallja csak, Bourguignon! Intézen a rendőrségi elnökhöz egy pár sort, tudtára adván, hogy Dittersdorf addig halaszthatja hangversenyét, ameddig ő ezt célszerűnek látja. (A művészhez.) Apropos! »Jó b« című oratoriuma rendkívül tetszett nekem, s leirattam vezérkönyvét. Nem lesz ellenére, ugy-e bár?

Ditt. Kétszeresen szerencsésnek érzem magamat, midőn oly nagy műkedvelőnek is, mint Felsőged, kivívhatom a tetszését.

Cs. A hizelgéseket ki nem állhatom; csak az őszinte igazságnak vagyok barátja.

Ditt. Annyival jobb, mert igazat mondtam.

Cs. (Rövid szünet után.) Hallotta-e az idegen hegedűművészeket?

Ditt. Hetet hallottam.

Cs. Minthogy ön is oly nagy művész . . .

Ditt. Csak voltam, de most már nem vagyok az többé.

Cs. Miért nem?

Ditt. Mert néhány éve már nem játszom.

Cs. Mindegy. Azért mégis illetékes biró. Melyik a legjobb közöttük?

Ditt. Nem szeretném egyiket a másik rovására dicsérni. Tehát csak annyit mondhatok, hogy mindenkinek van valami jó tulajdonsága; ki ebben, ki pedig abban válik ki.

Cs. A szokásos művészi szerénység! Azt akarom tudni, hogy melyik tetszett önnek a legjobban?

Ditt. Tarnovich!

- C s. Nos, tehát mi jó tulajdonsága van ennek?
 D i t t. Szép hangot csinál ki hangszeréből, skálája tiszta, a gyorsban kifogástalan, gyönyörűen énekel a lassuban, imitt-amott cifrálkodik . . .
- C s. S nem oly szeleburdi, kötélzáncos mint Solli.
 D i t t. És ami a legszebb, tehát fesztelenül játszik anélkül, hogy arcfintorgatásokkal állna elő. Egyszóval, hódol a művészetnek és a szívnak.
- C s. Ugy játszik, mint a hogy egykor D i t t e r s d o r f játszott volt.
 D i t t. Felséged igen kegyes.
- C s. Ha valakinek igazságot szolgáltatunk, még nem gyakorlunk kegyelmet. Még mindig Sziléziában van ön alkalmazva?
 D i t t. Igen Felség.
- C s. Mily minőségben?
 D i t t. Mint kerületi főnök és kormánytanácsos.
- C s. S mi a teendője?
 D i t t. Közigazgatási, politikai és törvénykezési ügyekkel bajlódom.
- C s. Ugy? De hát ért-e hozzá?
 D i t t. Tizenhárom éve vagyok ez állásban, s megrovással még nem illettek.
- C s. Örvendek. De hol a patvarban szerezte azt a sok ismeretet?
 D i t t. Kitérülhetetlen szennyfolt volna rám nézve, ha bécsi létemre egyebet se tudnék, mint hegedülni és komponálni.
- C s. (Nagykomolyan.) Hm! Ez ugyan meg van mondva.
 D i t t. Ugy mondták nekem, hogy Felségeddel röviden, velősen és őszintén kell beszélni. Ha talán hibáztam, úgy kegyelmet kérek.
- C s. (Szeliden.) Jól mondták, s feleletei engem nem sértettek. (Szünet után.) Hallotta-e Mozartot játszani?
 D i t t. Háromszor.
- C s. Hogy tetszett önnek?
 D i t t. Ugy mint minden műértőnek.
- C s. Hát Clementit ugyan hallotta-e?
 D i t t. Őt is hallottam.
- C s. Némelyek még többre becsülik Mozartnál. Mit tart ön felőle?
 Beszéljen nyíltan.
- D i t t. A Clementi játéka csupa művészet, a Mozarté ellenben művészet ízléssel párosulva.
- C s. Ugyanezt mondtam én is; mintha csak egy könyvből tanultunk volna.
 D i t t. Ugy van, egy könyvből tanultunk, a tapasztalás nagy könyvéből.
- C s. Mi véleménye van Mozart szerzeményeiről?
 D i t t. Kétségkívül ő a legnagyobb teremtő lángész egyike, s mostanáig még nem ismerek zeneszerzőt, aki oly bámulatos gondolati gazdagsággal rendelkezne. Óhajtanám, hogy kevésbé pazarul bánnék vele. Hallgatóját nem engedi lélekzethez jutni; mert alig hogy utána eszmélünk valamely szép gondolatjának, máris új alakban még gyönyörűbb áll elő, hogy az előbbi kiszorítsa. S így tart ez mindvégig, amikor aztán semmisenem ragad meg rajtunk.
- C s. Dalműveiben azt az egy kifogást tehetni neki, hogy az énekeseket gyakran elkábitja a nagy zenekari kísérettel.

Ditt. Csudálkozom.

Cs. Mit mond ön a Haydn szerzeményeiről?

Ditt. Dalművei közül egyet sem ismerek.

Cs. Nem veszt vele semmit, olyan ő is mint Mozart. De mit tart kamarazenéjéről?

Ditt. Hogy mindenütt tetszésben részesülnek és méltán.

Cs. Nem enyelg-e túlságos sokat néha?

Ditt. Ért hozzá, de a művészetet nem alacsonyítja le azért.

Cs. Igaza van. (Szünet után.) Ezelőtt már egyszer párhuzamot vontam Mozart és Haydn között. Szóljon hát ön is, hadd látom, egy véleményen vagyunk-e?

Ditt. (Szünet után.) Szabad-e előbb egy ellenkérdést kockáztatnom?

Cs. Csak rajta.

Ditt. Mily párhuzamot von Felséged Klopstock és Gellert között?

Cs. Hogy mindkettő nagy költő; hogy a Klopstock műveit többször kell olvasnunk, mielőtt szépségeit megértenők, míg ellenben a Gellert műveinek szépségei első tekintetre leplezetlenül állnak előttünk.

Ditt. Ime feleletem!

Cs. E szerint tehát Mozartot Klopstockal lehetne összehasonlítani, Haydnt pedig Gellerttel.

Ditt. Én legalább azt hiszem.

Cs. Pompás!

Ditt. Szabad-e most már a Felséged véleményét is meghallgatnom?

Cs. Tehát. A Mozart szerzeményeit én egy Párisban készült aranyos burnót-szelencéhez hasonlítom, a Haydnét ellenben olyanhoz, melyet Londonban készítettek. (Az irodába lépve.) Kész van-e már Bourguignon? (Ez utóbbi meghozta a lapot. Dittersdorf felé fordulva.) Örvendek, hogy közelebbi ismeretséget kötöttem önnel. Egészen már embert találtam önben, mint a milyennek jellemezték.

Ditt. Hogyan? Felség!

Cs. Azt mondták nekem, hogy ön valóságos önző, aki senkitsem kimél; a művészeket és zeneszerzőket pedig semmibe se veszi. Ez indított engem arra, hogy önt próbára tegyem; de örvendek, hogy az ellenkezőjét tapasztaltam. (Ekkor átadá a lapot.) Itt az engedély arra, hogy hangversenyét tetszése szerint választandó időben adhassa. Isten velünk!

* * *

A császár ime általában helyes művészeti elveket tolmácsolt. A mi-ben tévedett volt, az bizonyára nem neki, hanem korának róható fel hibául. Mozart és Haydn József mint dalműszerzők nem is emlithetők egy füst alatt: Mozartot ma is bámuljuk, míg ellenben Haydnt mint dalműszerzőt élvezni nem bírjuk. Döntött e kérdés felett a műtörténelem s a közönség haladó és szüntelen fejlődő műzslése.

V. V.

ZENE.

* Az orsz. dalárünnepély-ről. Edelsheim Gyulai orsz. főhadparancsnok legnagyobb sajnálatának kifejezése mellett tudatta a nála járt küldöttség tagjaival, kik tudvalevőleg egy zenekarnak az ünnepélyre átengedését kérték, hogy távirati kérdezősködéseire azt a feleletet nyerte, miszerint a vidéken állomásozó zenekarok az ünnepély idejére le vannak foglalva, eltekintve attól, hogy a zenekarok 18-án, a király születésnapja alkalmából is el lesznek foglalva. Ez értesítés folytán a bizottság elhatározta, hogy fővárosi zenészekből 30 tagu zenekart szervez. — A daláregyesület központi bizottsága által a magyarországi közlekedési vállalatoktól kért vasuti kedvezményt eddig, az alföld-fiumei vasut kivételével, az összes vasuti és gőzhajózási társulatok megadták. — A dalárünnepély összeadásai tudvalevőleg megnehezítették a katonai hatóság megtagadó határozatával, mely által a dalárszövetség a férfikart kísérő zenekar nélkül maradt. A szövetség megbízásából pár nap előtt H u b e r Károly dalárszövetségi karnagy és Á b r á n y i Kornél titkár utaztak Debrecenbe, előleges tájékozás szerzése végett, onnan a napokban tértek vissza. Megtekintvén ott a színházat, melyben az előadások tartatni fognak, azt a célnak kitűnően megfelelőnek találták. A színpad maga 5—600 dalárt és 50 tagból álló zenekart kényelmesen befogad, s miután ez utóbbi a budapesti és kolozsvári nemzeti színházak zenekarajból és debreceni zenészekből fogad hoc összeállíttatni, teljesen jogosult Huber karnagy azon véleménye, hogy az ideai dalárünnepély impozans terjedelmét illetőleg, az eddigieket fölül fogja mulni. — A dalárünnepélyen a következő dalegyletek fognak résztvenni: a békés-esabai, a kolozsvári dalkör, a kolozsvári polgári dal-

egylet, a losonci dalegylet, a miskolci dalegylet, a m.-vásárhelyi dalkör, a pécsi dalárda, a pesti nemzeti dalkör, a rimaszombati dalárda, a szatmári dalegylet, a szegedi dalárda, a szegedi polgári dalárda, a szegszárdi dalárda, a szentesi dalegylet és az ungvári dalárda. A fentiekén kívül részint mint közreműködők, részint pedig képviselőileg a következő tagegyletek vesznek részt az ünnepélyben, ugymint: az apatini, budai, budai zeneakadémia, ballassa-gyarmati, ceglédi, debreceni, győri, h.-m.-vásárhelyi, hajdu-böszörményi, huszti. Harmonia-társulat, jászberényi, losonci zene-és dalkör, mohácsi, nagy-körösi, nagymihályi nemzeti zenede, nagy-beeskereki, nagyszebeni, országos tanáregylet, pankotai, szamosujvári, sárospataki, soproni, s.-a.-ujhelyi, tordai, ungvári, zeneművészek s a zombori tagegyletek. Összesen 45 tagegylet mintegy 8—900 taggal. Mindehhez hozzá jövéen még az irodalom, a sajtó és művészet képviselői, a hivatalos vendégek száma meghaladja az ezeret. Oly szám s a versenyző egyletek oly kiváló névsora, mely még egy országos dalünnepélyen sem fordult elő. — A dalversenyre hetedik díjúl Lédeczy Sándor egy 4 oktávás hordozható kisebbitett zongorát ajánlott föl

* J o a c h i m J ó z s e f hegedűművész hazánkfiát, mint Berlinből jelentik, a német császár közelebb ki fogja nevezni udvari karmesterré.

* M a g y a r z e n é s z O r o s z o r s z á g b a n. Nagy Jakab, az ismert tilinkóművész a napokban tért vissza Oroszországból, a hol a többi között II. Sándor cár előtt épen az nap este kellett volna játszania, a mikor ez a nihilisták merényletének áldozatul esett. Nagy Jakab most három hangversenyt rendez Kecskeméten és ezzel visszalép a nyilvánosságtól.

A szinfalak világából.

‡ Uj magyar operák. Huber Károlynak az „Udvari bál“ című egy felvonásos víg dalművét a napokban nyújtotta be a nemzeti színház igazgatóságához, Kaczián Gyéza, a szövegkönyv szerzője. A dalmű a hét éves háhorú idejében játszik s Nagy Frigyesről szóló történeti adoma van esekvénynyé földolgozva. Az „Udvari bál“ szövegkönyvének német fordítását már befejezte Sturm Albert, s az már a napokban be fog nyújtatni a bécsi dalműszínházhoz, egy zongorakivonat kíséretében. Lapunk f. szerkesztője e dalműszövegen kívül befejezett egy két felvonásos víg opera szöveget „Gringoire“ címűt, melyet Banville hasoncímű vígjátáka nyomán írt. E szöveg megzenésítésén már dolgozik a fiatal zenésznemzedék egyik legismertebb nevű, kitünő tehetségű tagja. E dalmű szövegén kívül az „Eljátszott korona“ című háromfelvonásos víg opera szövegkönyve származik még ugyanazon írótól, ki a legutóbbin most dolgozik A magyar történelemből merített tárgyú dalmű zenéjét Erkel Gyula karnagy írja, kinek ez lesz első kísérlete, mint opera szerzőnek.

‡ A nemzeti színház teljesen ujonan átalakítva e hó 16-án nyílik meg. A műsor a jövő hétre ez: Augusztus 16-án szinre kerül az „Áldozat“, 18-án a „Dárdai ház“, 20-án „I. László és kora“, 21-én a „Bagdadi hercegnő“ és „Miniszter előszobájában.“ Továbbá 23-ikán a „Közös ház“, 25-én „Serge Panine“, 27-ikén a „Tisztujítás“, a „Két Rantzau“-ban a két Ranzaut Szigeti József és Szigeti Imre, az iskolamestert Ujházi, az egyik Rantzau fiát Nagy Imre, a másik Rantzau leányát Pulszkykyné-Márkus Emilia játsszák.

‡ Carlo Marcellini olasz tenorista a nemzeti színházban vendégszerepelni fog. Négyyszer lép fel: „Tell Vilmos“-ban Arnoldot, az „Álarcos bál“-ban Richard grófot, „Luciá“-ban Edgardot s a „Sevillai borbély“-ban Almavivát énekl. Innen a szentpétervári olasz staggionehoz megy.

‡ A népszínháznak két primadonnája után is nyújtogatják kezeiket a bé-

csiek, kiknek művészeit és művésznőit szintén elfogta az Amerikaláz, s ők az így az osztrák fővárosban keletkező hiányt (mint már annyiszor tették) Magyarországból akarják pótolni. A két primadonna: Hegyi Aranka és Pálmai Ilka. Mindakettővel Strampfer, a Karlszínház igazgatója folytat alkudozásokat. Hegyi kisasszonynak ígér az első évre 8000. a másodikra 10,000, a harmadikra 12,000 frtot, 3 havi szabadságot évenként, csak havi 12 fellépéssel a fennmaradó 9 hónapban. Hegyi kisasszony azonban a három esztendőre a következő fokozatokat kívánja: 10,000, 12 000, 15,000 frt, ezenkívül félévi gázsijának letetését valamely banknál. Mert hát Strampfer úr meg is bukhatik megint. Az alkudozások folynak, s így korai egy laptársunk az a híre, mintha Hegyi Aranka k. a. már aláírta volna a szerződést. Hegyi k. a. szerződése a népszínházzal 1883 okt. 15-ig tart, s ezt csak 5000 frt vinkulum lefizetésével bonthatja fel. — Pálmai Ilka, ki október 15-kétől számítandó két évre van szerződve a népszínházhoz, már aláírta egy évre, 10,000 frtéért a szerződést Strampferrel, de csak úgy távozhatik el, ha a népszínháznak 8000 fit bánatpénzt lefizet.

‡ Molnár György e hó közepe táján jön Budapestre és a budai szinkörben Bogyó társulatánál fel fog lépni „Othello“, „Tartuff“ és „Szent István“ címszerepeiben, s ezeken kívül egy nagy látványos darabot fog jelenetezni. Molnár, ki jelenleg Erdélyben van, mielőtt Budapestre jön, ellátogat a tunsádi fürdőbe, Kézdi-Vásárhelyre és Brassóba.

‡ Vidéki szinészet. Tirnovai Gyula színész ellen — Veszprém város hatóságához címzett, goromba, sértő kifejezéseket tartalmazó levél miatt melyet azért írt, mert az ottani hatóság az ő „Hoszter Fülöp a várpalotai rablógyilkos“ című drámai merényletét nem engedte szinre hozni, a rendőrkapitányi hivatal által ítéletileg kiszabott 25 frt pénzbírság, behajthatlanság esetén 3 napi elzárás — a m. kir. belügyminiszter által III-ad fokulag elbírártván, — jóvá hagyatott. — Gerőfi Andor szin-

társulata e hó folytán B-Füredről Veszprémbe megy s az őszi sáison ott töltendi — Hódmezővásárhelyről írják: Jakab Lajos színtársulata még egy pár hétig fog itt időzni, mely hátra levő időt a legváltozatosabb műsorral ígérkezik betölteni. Közönségünk nem részesíti a derék igazgatót megerdemelt támogatásban, minek oka a nagy munka-időben van. A jutalomjátékok már megkezdődtek; legutóbb volt zsfolt ház előtt a Nikó Lináé, mely alkalommal mutatta be magát a társulatnak téli időnyre szervezett színházi zenekara. Előadatot a „Kapitány kisasszony“ operette. Érdekes előadásnak néz elé közönségünk, a mennyiben folyó hó 15-én jutalomjáték és premiére-előadás lesz. Veres Sándor népszínmű-énekes javára adatik a „Szerelem gyermekei“ eredeti énekes népszínmű 3 felvonásban. Szerzője Balassó Ármán helyi születésű joghallgató.

☿ Sarah Bernhardt legújabbán két nagyobb üzletet kötött meg. Először is fia Mórié számára 125,000 frankért bérbe vette öt évre az Ambigu-színházat. Mórié csak 17 és fél éves, s egy fél év múlva nagykorosítják. A fiatal igazgató mellett bizonyos Simon fog állani támogatásul. Másodszor megszerezte magának és férjének, Mayer londoni impresszario társágában a Theatre des Nationst, 1883. május havától kezdve, s addig is, a jövő télen a Vaudevilleben játszik.

☿ A román színpártoló egyesület e hó 7-én tartá Máramaros-Szigeten évi közgyűlését a Korona vendéglőben. Máramarosból s a szomszédos megyékből mintegy 30 lelkész jelent meg s távolabb vidékről az egyházhoz nem tartozók közül Babes, az egyesület alelnöke, Vulcanu, az egyesület titkára, Serbán, szegedi törvényszéki bíró, Popovics, szatmári ügyvéd jelentek meg. Kökényesdy püspöki külhelynök román nyelven tartott üdvözlő beszéde után Babes alelnök mondotta a megnyitó beszédet, majd Vulcanu titkár válaszolt az egyesület működését s felemlíté, hogy a román színház alapja most 29,300 frtra

rúg. A tanácskozások kizárólag román nyelven folytak. Máramarosmegye alispánja azt indítványozta, hogy a görög kath. ifjak részére tanulmányi alap létesíttessék. — Az indítvány az alispán elnökleite alatt tartott külön ülésen egyhangulag elfogadtott s a jelenlevők azonnal ötszáz forintnyi alapítványt írtak alá. A közgyűlést díszbéd zárta be, melyen 90 egyén vett részt. Kökényesdy vikárius román nyelven a királyi családra üritette poharát. Ezután Mihálka Laszló alispán magyar nyelven a hazát s a kormányt éltette. Vulcanu titkár magyar beszédet mondott, éltette a magyar-román barátságot s a vendégszerető Máramaros-Szigetet. Felköszöntötték a magyar sajtót is. Babes és Mihályi Péter román nyelven, Jódy lelkész, Mihályi Gábor, Fankovics orosz vikárius, Schönherr róm. kath. plébános magyar nyelven mondott beszédben éltették Kulin törvényszéki elnököt, a hazát, a megjelent magyar közigazgatási tisztviselőket, a Mihályi és Jurka családotkat és a lelkészeket.

☿ Ki írta „Aida“ szövegét? Minden színlapon Ghislanzoni szerepel Verdi rendkívül szép dalművének szövegírója gyanánt, holott e szövegkönyv Mariette beynek, a híres egyiptolognak köszönhető. Izmail khedive őt bizta meg a kairói új színház megnyitására szerzendő dalmű librettójának elkészítésével s a kitünő tudós, midőn egy éjen át a memphisi Serapeumban egész egyedül volt, eszébe jutott egy régi mese vagy legenda-féle, melynek nyomán jelenetete is „Aida“-ját. Ezt 10 példányban kinyomatta az alkirály, megfelelő zenészt keresvén rája Mariette elküldött belőle egy példányt Camille du Locle francia írónak, a ki azt prózában kidolgozta. A zeneszerző 150,000 frankot kap. írta Mariette, ha a partitúrát 6 hó alatt elkészíti. Ő Felicien Davidra, a bájos „Lalla Roukh“ szerzőjére gondolt, ki azonban visszautasítá az ajánlatot. Hasonlag eszelekedett Wagner Richard is, ki csak saját szövegére ir zenét. Így jutott az Verdihez, kit a drámai helyzetek megragadtak s így

megteremté „Aidát“. Ghizlanzoni a prózát olasz versekbe foglalta s így ő szerepelt

azontúl is szerző gyanánt, ami Mariettet örökké boszantá.

Képzőművészetek.

*** Külföldi művészek Budapestén. Keleti Gusztáv a képzőművészeti társulatnak jelenleg Bécsben időző helyettes igazgatója, levelet intézett a képzőművészeti társulathoz, melyben tudatja, hogy a bécsi nemzetközi műkiállítás juryjának néhány tagja, köztük Beecher Károly a berlini akadémia tanára és Schampheeler Eduárd brüsszeli festőművész Budapestre szándékoznak jönni. Hogy e kiváló vendégek mennél rokonszenvesebb benyomást nyerjenek művészeti viszonyainkról, a helybeli művészek a képzőművészeti társulattal egyetemben a vendégeket ünnepelesen szándékoznak fogadni és itt tartózkodásukról gondoskodni. Az erre vonatkozó felhívást a képzőművészeti társulat titkára már megküldte a helybeli művészeknek.

*** Huszár Adolf szobrász műtermében jelenleg két óriási szoboresopoztat agyag-mintája vonja magára a figyelmet Ezek a Deák-szobor mellékalakjai és pedig az „Igazság“ és a „Kiegyezés“, melyeknek körvonalai és alakjai már nagyjában ki vannak dolgozva A művész nagyobbik műtermében van azonkívül a Gerster féle siremlékre jövő Genius ülő alakja, baljában harsonával és jobbában koszorúval. A művész kisebbik műtermében van felállítva Báthory István mellszobrának agyagmintája, melyet a művész már befejezett és mely a muzeum lépcsőházában lesz felállítva. Itt Huszár még egy más nagyobb műven dolgozik, felhasználva szűnidejét és szabad óráit. E nagyobb szerű mű életnagyságban Vénus istennőt tünteti fel, amint ülve a kis Ámort fogadja, ki mosolygó arccal száll le hozzá, egyik lábával vállán állva és kezei Vénus kezeiben nyugosznak. Vénus epedő arccal tekint a föltte lebegő Ámorra. A művész az agyagminta finomabb részletein most dolgozik, azután az alakot

gipszbe önti és a saját műtermében ki fogja állítani.

*** A bécsi nemzetközi műtárlat juryje az osztr. közoktatásügyi miniszterium által adományozott 30 aranyérmert a kiállításban részt vett következő művészeknek ítélte oda: Belgium: Henri de Braekeleer festő, Louis Gallait festő, Jan Verhas festő. Dánia: Thorwald Niss festő. Németország: Begas Reinhold szobrász, Defregger Ferenc festő, Diez Róbert szobrász, Gebhardt Ede festő, Janssen Peter festő, Knaus Lajos festő, Lenbach Ferenc festő. Anglia: Böhm József szobrász. Franciaország: Paul Jaques Baudry festő, Adolf Bouguereau festő, Douis Bruyerre építész, Jules Clément Chaplain vésnök, Paul Dubois szobrász, Henri Harpignies festő Adolphe Josef Huot rézmetsző, Jean Antonie Marie Idrac szobrász. Hollandia: Ströbel festő. Olaszország: Emilie Marsili szobrász. Ausztria-Magyarország: Makart, Munkácsy Mihály festők, Tautenhayn József vésnök, Thoren Otto festő, Tilgner Victor szobrász. Svéd-Norvégország: Hellquist festő Spanyolország: José Casado del Alisaal, Francisco Pradilla festők. — A jury tagjai közül azok, akik egyuttal kiállítók voltak, nem pályáztak az állami érmekre. Névszerint: Angeli, Becker, Bonnat, Canon, Cunoens, Gaillard, Guillaume, Kiesel, Kundmann, Lagye, Lefebvre, Morten-Müller, Ruprich Robert, de Schampsheeler, Allemand, Zumbusch. A 6000 frankos Sedelmeyer-díjat Rumpler Ferenc festő kapta.

*** A képzőművészeti társulat új képaruesarnoka. A Szt. István ünnepére az ország különböző vidékeiről a fővárosba érkező közönségnek kiváló műélvezetet fog nyújtani a képzőművészeti társulatnak ez alkalomra ujonnan rendezett áruesarnoka, mely f. hó 19-én nyílik meg és azontul naponkint délelőtt

9 órától délután 5 óráig nyitva leend. A tárlatban a fiatalabb hazai festőknek legnagyobbbrészt kis terjedelmű s azért könnyen megszerezhető élet- és tájfestményein kívül a napokban lett elhelyezve Weber Henriknek acélmetszetben már széltében ismert nagy történeti képe: „Mátyás király bevonulása Buda várába.“ Weber, ki képzettségét főleg hosszas olaszországi tartózkodása alatt szerezte, még 1867-ben halt meg, anélkül hogy ezen most először kiállított festményét befejezhette volna.

*** Barabás Miklós veterán festésziünk visszatért a gleichenbergi fürdőből, hol néhány hétig tartózkodott, s e napokban fogja bevégezni Deák Ferenc és

Beöthy Ödön egész alakú, életnagyságu arezképeit, melyeket Bihar-megye nagy gyűlésterme számára fest.

*** Telepy Károly festőművésziünk jelenleg két festményen dolgozik; az egyik egy nagyobb tájkép Losonc környékéről, s a másik részlet az újpesti hajógyárból. A művész mind a kettőt az őszi tárlaton fogja kiállítani.

*** Kiállítás Párisban. A francia hivatalos lap egy határozatot tesz közzé, mely szerint az elyzei mezőkön levő iparpalotában szept. 15-ikétől 1883. okt. 31-ig a jelenleg élő francia művészek műveiből nemzeti kiállítás lesz.

Egyveleg.

Művészek pöre kerül legközelebb tárgyalásra a párisi polgári törvényszék előtt. A vádló Minelli kisasszony énekesnő, a vádlott Damala, Sarah Bernhardt férje. Minelli kisasszony 35,000 franknyi összeget követel Damalától azon a címen, hogy ennek légeny korában kölesönököt adott, kiadásait fedezte, szabó, kalapos, sőt mosónő-kontóit is fizette s hogy énektanárának, Tallien úrnak tiszteletdíja is az ő zsebéből került. Követeléssel lép fel azért is, hogy Damala miatt le kellett mondania oly vendégszereplésekről, melyekre szerződötve volt s ez által veszteségeket szenvedett. A párisiak természetesen kíváncsian várják a pör kimenetelét, mely a szó legigazabb értelmében botránypör lesz.

A színész boszuja. Egy előkelő francia színészről beszélnek a következő kis történetkét. A művész több héten keresztül egy és ugyanazon a helyen, a földszint jobb-oldali zártszékek első sorában látott egy pupos kis urat. A kis emberke nagyon kritikusan természetű lehetett, mert nem egyszer kifejezte mimikájával elégtelenségét a színész játéka felett, kít ez rendkívül bosszantott. Meglátogatta tehát a pupos urat lakásán és így szólt hozzá: „Nagy szivességre kérem kegyedet, uram. Egyáltalában nem kívánom a színházlátogatás élvezetétől megfosztani, de nagy hálára kötelezne, ha más helyet váltana s nem azt, a melyen rendszeren ül s a melyről mindig látnom kell kegyedet. Mert, megvallom, egész lényem oly hatással van rám, arekifejezése, mozdulatai annyira foglalkoztatnak, hogy gyakran alig bírom szerepemet végig játszani.“ A kis pupos azonban kereken megtagadta e kérelem teljesítését s a színész eltávozott Boszuságában a színházba rohant s megvette az ellensége ülésével szomszédos öt helyet, és szétszította őt pupos ember között. As előadás előtt, midőn ezek elseje megjelent és elfoglalta az öt hely egyikét, a színház rendes látogatói összesugak, megjegyezve, hogy a kis pupos kritikusknak ma pupos társa lesz. Ujra megnyílik az ajtó s egy másik pup tűnik fel ugyan ama sorban. Még egy pup — jegyzék meg földszinten ülök, egymásra kaesintva. De ime kiegészíti a társaságot egy harmadik úr és — ez is pupos. „Ez már valóban különös“ — jegyzék meg jobbra-balra. Alig veszik magokat észre s a kérdéses ülések

során nem három, de négy pupos ember ül. Ezt már zajos hahotával fogadta a publikum. Mikor az ötödik pupos megjelent, mindenki az oldalait tartotta a nevetés miatt. A függőnyt épen felhúzták és ekkor lépett be a rendesen megjelenni szokott kis pupos emberke. Alighogy észrevették, a közönség nemcsak hahotázott, de tapsolt, valóságos ovációt rendezett neki. A kis kritikus haragtól feldult képpel ült a pupos társaságban, s az első szünet alatt elhagyta a színházat, melyben nem is látták azóta.

*

Décoratív művészeti kiállítás Párisban, Három napja nyílt meg Párisban a Champs-Elysées palotájában az Union Centrale hetedik kiállítása, mely a fa-, szőnyeg- és papírtárgyakat foglalja magában. A modern decoratív művészet termékei a palota földszintjét, a nagy üveg-udvart, míg a régibb-kori tárgyak az emeleteket foglalják el. A kiállítás központját képező nagy négyszögű teremben keleti butorok és szőnyegek, persiai, kínai, japáni, hindosztáni remekművek vannak fölhalmozva. Magától értetődik, hogy az említett országok által kiállított tárgyak közt legtöbb a szőnyeg s a selyemszövet, melyek készítésében kelet népei mai napig utólréghetlenek. Egy kioszk remek kínai selyemekkel és más szövetekkel van földíszítve. Nem utolsó helyet foglalnak el a kínai osztályban a finom kivitelű tus-rajzok. Egyszóval föltalálható ez osztályokban mindaz, mit Kelet jelenleg produkál, s miket eléggé bámulhat az ember az iparmúzeumokban. Sokkal értékesebbek azon osztályok, melyekben történeti nevezetességű tárgyak vannak kiállítva. Itt látható Leszezinszka Mária királyné remekművé ágya, Van der Hecke remek flamandi szőnyegei, egy XVI. Lajos korabeli pompás consol. s azután kincsekkel érző gobelin-szőnyegek, a gobelin-szövés fénykorából, francia és flamandi szőnyegek, híres festmények utánzatával. Több termet foglalnak el a XVI., XVII. és XVIII-ik század szövetiparának termékei, korszakokként osztályozva, bőséges tanulmányul szolgálva ezen iparág kedvelőinek. A butorok osztályának legnevezetesebb darabja mindenesetre azon egyiptomi tabouret, mely az egyiptomi lapok állítása szerint a XVII. dynastia korából származik, következésképp még Mózes születése előtt készítették. Van itt azután egy karszék a merovingi korszakból, mely nagyon hasonlít Dagobert királynak a párisi nemzeti könyvtárban őrzött zsöllyéjéhez. Az egyik teremben csupa XV. Lajos korabeli szőnyegek és butorok vannak: a király életéből vett jeleneteket ábrázoló gobelinek ékesítik a falakat: az egyik gobelin Douai bevételét, a másik a királyt Dunkerque előtt ábrázolja, Lebrun és Vander Meulen compositiói után. A következő terem XV. Lajos, az erre következő terem pedig XVI. Lajos korabeli butorokat és szőnyegeket tartalmaz, ez utóbbiak híres compositiók hű másolatával. A XV. teremben mindenkit meglep Maria Antoinette remekművé ágya, drága ékszer-szekrénye, rendkívül izléses kivitelben. Egyik terem az I. Napoleon korabeli butorok fényétől ragyog. Josephine ágya, drágasága mellett rendkívüli méretei által ötlik szembe, míg Napoleon fiának, a római királynak ágya a fejedelmi luxus netovábbj. Hanem némi hátrányuk e butoroknak, hogy stiljök kissé hideg, száraz.

Kiadótulajdonos: a „HARMONIA“ magyar zeneművészek részvénytársulata.

30. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZEINEK
HETI SZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐ:

ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ

KACZIÁNY GÉZA.

KIADÓTULAJDONOS:

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMT. IDŐSB POLDINI EDE ÉS TÁRSA

1882.

Egyes szám ára 15 kr.

EMLEK-NAPTÁR.

Augustus 14-én.

1721. halt meg Zachau F. W., Händel tanítója mint orgonaművész Halléban.

Augustus 15-én.

1772. szül. Mälzl János, a metronom feltalálója Regensburgban. Megh. 1838.

Augustus 16-án.

1795. szül. Marschner Henrik, zeneszerző Zittauban.
1843. szül. Swert Gyula, gordonkaművész Löwenben.

Augustus 17-én.

1816. szül. Bilse Béni, zeneszerző és karnagy Liegnitzben; jelenleg Berlinben.

Augustus 18-án.

1785. szül. Wieck Frigyes, jeles zenetanár Schumann Klára atyja Wittenberg mellett.

Augustus 19-én.

1686. szül. Porpora Miklós, zeneszerző és jeles énektanár Nápolyban.

1750. szül. Salieri Antal, operaszerző Legnanoban. Megh. 1825.

Augustus 20-án.

1820. szül. Dreysehoek Raimund, hegedűművész (Dreysehoek Sándor öcsese) Zäckban. Megh. 1869.

Ey.

A harmincadik szám tartalma :

T. olvasóinkhoz!

A magyar dal ünnepe.

A dalárdák előkészületei.

Hanslick a »Parsifal« zenéjéről. I.

Tárca :

A. Mutatvány, »Gringoire« c. eredeti dalműből.

B. II. József császár mint műkedvelő.

Zene.

A színpalak világából.

Képzőművészetek.

Egyveleg.

Hirdetések.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak :

Kitünő hazai gyártmány.

K O R I K B É L A

zongorakészítő Budapesten.

Szakértők véleményével támogatott kitünő hangszerek, melyek a magyar közönség figyelmébe ajánlatnak.

Javitást és bőrizést is eszközöl.

!!! Figyelmeztetés !!!

Kitünő zongorahangoló

M A G R I N I A.

ajánlatik mindennemű zongora-hangolás, javítás, bőrizésére.

Megtudható a társulat zeneműkereskedésében váci utca 3.

Megjelent a társulat kiadásában :

A

vörös sapka

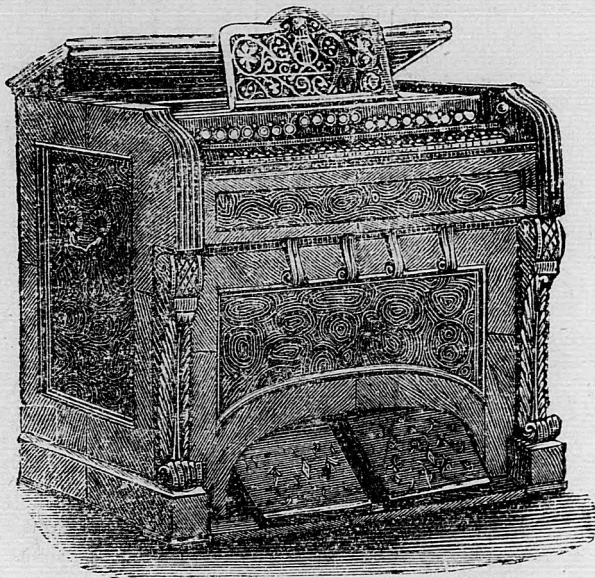
népszínművének összes kedvelt dalai.

1. »Ugyan rózsám mit látsz rajtam.«
2. »Az orcája olyan mint a gyöngye harmat. (Eredeti dal) szerző H a l m a y K á z m é r.
3. »Ripi-ropog a csizmám« (Eredeti dal) szerző H a l m a y K á z m é r.
4. »Sir a madár, sir a száraz ágon« (Eredeti dal) szerző R é v a i - R i v t s c h i t s A.
5. »Hallja-e, hallja-e, kis violám« (Eredeti dal) szerző R é v a i - R i v t s c h i t s A.
6. »Sokszor nézek fel az égre.«
7. »Galagonya bojtörján.«
8. »Vágtat a ló, elszakadt a kantárja.«

E népszínmű nagy tetszést s sikert aratott a budapesti népszínházban.

Kapható a társulat nemz. zeneműkereskedésében s minden hazai könyv- és zeneműkereskedésben.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak:

A legkitünőbb
„Harmoniumok“

Titz Péter utóda
Kotykiewicz Teofil
 gyára Bécsben.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 forinttól felfelé.

Több évi jótállás!

➔ Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

➔ **! Ehrbar !** ➔

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartósságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét. Kaphatók:

Szalon Stucz,	diófa	{	keresztthurozott és egyszerű.
„ „	fekete		

„Produktiv szövetség“

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer“ zongoragyárából elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyaggyár készítményeivel. Tekintve a kitünő minőséget a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlhatók az úgynevezett „Mignon zongorák.“

➔ **A nagy arany éremmel kitüntetve.** ➔

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák:
 Rövid szalon, diófából
 „ „ fekete.

➔ Árjegyzék küldetik, díj nélkül.